

NOEM HET LIEFDE

**DAAN HEERMA
VAN VOSS
NOEM HET
LIEFDE**

ROMAN

2018

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Deze uitgave kwam tot stand met medewerking van
Van Grunsven Creative Management,
zie ook www.vangrunsvencm.com.

Copyright © 2018 Daan Heerma van Voss
Omslagontwerp Moker Ontwerp
Omslagfoto Laila Cohen – uit de serie ‘Love Notes’ voor Imprint
Mag, in samenwerking met Lisa Goudsmit
Foto auteur Sander Troelstra
Vormgeving binnenwerk Adriaan de Jonge
Druk Bariet Ten Brink, Meppel

ISBN 978 94 031 1040 0

NUR 301

debezigebij.nl

INHOUD

DEEL I

Vechten of vluchten

7

DEEL II

Het potemkindorp

111

DEEL III

De laatste leermeester

213

DEEL IV

Het meesterstuk van Maya

265

I

VECHTEN OF VLUCHTEN

Het meisje A. Zo heette ze, zolang ze van mij was. Al op die eerste avond nam ik mezelf voor haar echte naam nooit uit te spreken. Zo zou ik haar nooit helemaal hoeven delen.

Buiten bidden de vogels, de laatste twintig uur zijn voorbijgekropen. Alle lichten in 309, mijn grootmoeders kamer, zijn uit. Wanneer ze ademhaalt, trillen haar grijze, iets te lange neusharen. Pas nu ze haar ogen heeft gesloten, pas nu ze me geen vragen meer stelt, durf ik te erkennen wat er de laatste maanden is gebeurd, met hoeveel liefde en met hoeveel dood ik me heb omringd, en waarom ik niet anders kan dan weggaan. Soms begrijp je het verhaal pas echt als het bijna is afgelopen.

Ik volg de juiste koers, zeg ik tegen mezelf, de juiste koers, de juiste koers. Voor de zoveelste keer lees ik het bericht dat Adriaan me gisteren stuurde, waarin hij me smeekte te vertrekken. Van iedereen heb ik afscheid genomen, van iedereen die daar behoefte aan had althans. Uit mijn binnenzak pak ik de afscheidssigaret. Het meisje A. Als ik mijn best doe, zie ik de afdruk van haar lippen. Als ik mijn best doe, proef ik haar weer.

Liefde maakt ziek, zo is het nu eenmaal.

Dit bedacht ik tegenover de psychiater bij wie ik na de dood van mijn ouders was aangespoeld. Toen hij me vroeg waarom liefde noodzakelijkerwijs tot ziekte leidde, ant-

woordde ik: dat is niet waar liefde toe leidt, maar wat liefde ís. En ondertussen verleidt ze ons tot grootse daden, lieflijke daden, bizarre daden, lachwekkende daden. Welke van mijn daden groots zijn geweest en welke toch vooral lachwekkend, daar ben ik nog niet over uit. Maar binnenkort heb ik alle tijd van de wereld om erover na te denken.

Ik strijk de haren uit mijn grootmoeders ogen en leg ze in een scheiding. In de spiegel aan de muur zie ik een grijs-witte haar in mijn rechterwenkbrauw, die sinds enkele maanden blijft terugkomen, maar ik besluit hem nog even te laten zitten.

Het meisje A. Er resteert mij nog één manier om erachter te komen of onze liefde zo echt is geweest als ik – nog altijd – hoop. Ik zal de Atlantische Oceaan oversteken en mijn ogen op Amerikaanse bodem pas weer opendoen. Schitterend in de verte, die witte letters. HOLLYWOOD. Robert McKee, mijn voormalig leermeester, zegt dat de camera een röntgenapparaat is dat alles blootlegt wat vals is. We zullen zien of hij alsnog gelijk krijgt.

Voor de laatste keer bekijk ik het etiket van het flesje op haar nachtkastje, de raadselachtige Indonesische letters. Ik draai de dop eraf en laat een doorzichtige druppel over mijn hand lopen. Wanneer de maan zijn zenit heeft bereikt, begint haar hartslag langzaam te dalen. Ik leg alle ziekenhuispapieren op mijn koffer, opdat er geen misverstand kan bestaan over wat zich hier werkelijk heeft voltrokken. Het is bijna zover, en dit keer zal ik niet proberen te ontkomen.

Maar om het einde van mijn verhaal te begrijpen, moeten we terug naar het begin: het moment dat mijn dierbare vriend Adriaan de Ridder me in dat overvolle koffietentje vroeg wie toch de vrouw was over wie ik ‘zo geheimzinnig’ aan het doen was. Ik moest hem wel antwoorden, en niet alleen omdat hij ernstig ziek was. Ooit was hij goed bevriend geweest met mijn ouders en zijn loyaliteit aan hen was eenvoudigweg overgegaan op mij. We hadden elkaar geërfd. Gedachteloos leunde ik voorover om een spatje scheerschuim van zijn oorlel te vegen. Eigenlijk hoorde Adriaan thuis op zijn woonboot. Voor alle rondzwemmende eenden had hij een naam, en op heldere dagen kon je je vanaf het dek, uitkijkend op kerken en gevels, voorstellen dat de stad voor altijd zou bestaan. Wanneer hij zijn boot niet meer zou verlaten voor een kopje koffie, was zijn overtuiging, zou het sterven echt beginnen.

Het was de eerste keer dat iemand me vroeg haar te beschrijven. Daarvóór was ze helemaal van mij geweest. Om tijd te winnen bestudeerde ik de kaart; broodje of soep. Mijn jeans knelde, maar volgens het meisje A. hoorde dat zo. Adriaan zette zijn bril recht en stelde zijn vraag opnieuw, ditmaal op een plechtiger toon. Nu pas zette hij zijn wandelstok, aangeschaft toen de kanker hem echt begon aan te tasten, tegen de muur.

‘Heb jij geen betere dingen aan je hoofd?’ vroeg ik maar.

‘Andere dingen – zeker geen betere. Ik ga mijn vraag geen derde keer stellen.’

Goed, hoe haar te beschrijven? Zij was degene met wie ik, in nog geen drie weken tijd, een eigen universum had geschapen. We lagen op bed toen ik dat gewichtige woord voor het eerst gebruikte. Ze had me gevraagd of ik haar indruk deelde dat we een eigen wereld aan het maken waren. Ik schudde mijn hoofd. Het was een universum, met eigen natuurwetten, eigen wonderen, eigen raadsels.

Adriaan keek me verwachtingsvol aan.

Denkend aan het meisje A. drongen zich ongeordende details aan me op. Hoe ze haar benen over elkaar sloeg als ze naar de wc moest maar niet wilde, hoe ze juist niet lachte als ze iets wel grappig vond. Hoe ze elke avond een pluise uit mijn navel plukte en, nadat ze het had weggeblazen, fluisterde dat ik een wens mocht doen. Gewoontegetrouw zei ik dan dat er niets te wensen was overgebleven. Terwijl zij toch zo ongelukkig was, vertelde ze enthousiast, en zo onbevredigd! Ik vatte dit alles samen voor mijn vriend, die het woord ‘universum’ stoïcijns aanhoorde. Goed, zei hij, dan moest ik hem het begin van dat universum laten zien, de oerknal.

Dat was eenvoudig. De oerknal was een voetstap, maatje zesendertig.

Het gebeurde vorig jaar, de zomer liep op zijn einde. Op het plein was de taxi me al opgevallen, hoe bruusk hij stopte voor het rode licht, het nerveuze getoeter. Ik liep verder, een caféruit weerspiegelde mijn gestalte. Ik zag er moe uit, het was een lange, lege nacht geweest; het jaarlijkse filmgala. Elke keer verwachtte ik dat mijn naam van de gastenlijst was geschrapt, maar telkens viel die gouden envelop toch weer in mijn bus. Bang om het laatste beetje krediet

van de filmbonzen te verspelen door niet op de uitnodiging in te gaan, sleepte ik mezelf naar de festiviteiten, die elk jaar zowel decadenter als holler werden. Voor de caféruit veegde ik mijn haar goed en zei tegen mezelf dat ik er wel eens slechter had uitgezien, al wist ik zo snel niet wanneer dan.

Op dat moment verliet ze de stoep en kwamen haar versleten All Stars neer op het zebrapad. Ze liep een jong, blond meisje en een jongen met een glimmend jack achterna. Ik herkende haar meteen. Zij was het die ik had gezocht, niet eens wetende dat ik op zoek was geweest. Schrik maakte plaats voor ontzetting: zij kon het niet zijn, dat mocht niet. Ze bukte, begon haar veters te strikken, de jongen en het meisje verdwenen in een café. Op het moment dat ik me omdraaide, jakkerde de taxi de straat in, de bestuurder merkte haar niet op. Het veters strikkende meisje keek te laat op en verstijfde. Had ik geweten wat ons allemaal te wachten stond, dan zou ik, hoe wreed het ook klinkt, ten minste even hebben gearzeld.

‘Maar?’ vroeg Adriaan.

‘Maar in werkelijkheid rende ik onmiddellijk de straat op, wat denk jij nou? Ik sleurde haar weg, de taxi raasde voorbij. We hijgden uit op de stoep.’

Ze had blonder haar gekregen, alle krullen waren eruit gestedild, ze had haar jongensachtige kinderlichaam ingeruild voor dat van een vrouw, maar haar huid was nog kleiachtig, vettig, jong. Mijn ademhaling werd steeds onregelmatiger. Na een vluchtig ‘Nou, doeï, hè’ stak ze opnieuw over, uiteraard zonder om zich heen te kijken. Daar ging ze, het meisje A. Uiteraard was het café dat haar vrienden waren binnengegaan en dat nu ook zij betrad, hetzelfde als waar ik had afgesproken met Lena.

Nadat ik Adriaans onderzoekende, ironische blik als zodanig had herkend, zei ik dat hij het niet in zijn hoofd moest halen om te beginnen over reddingsfantasieën. ‘Ik zeg niets,’ was zijn antwoord, waarmee hij natuurlijk alles had gezegd. Onze koffie verkeerd werd voor ons neergezet, gelijktijdig namen we ons eerste slokje.

Die eerste avond, ik bleef hem maar beleven. Lena zat al te wachten. Onze gezichten raakten elkaar nauwelijks, bij elke kus sprak ze een deel van mijn naam uit: To. Mas. Wolf. We hadden samen op de academie gezeten. Echte vrienden waren we niet, maar juist vanwege de comfortabele afstand tussen ons waren we elkaar door de jaren heen nooit helemaal uit het oog verloren. Het meisje A. zat achter in het café, met haar blonde vriendin naast zich. Hun jeugdigheid omgaf hen als een schijnsel. Achttien moesten ze zijn, net geslaagd voor hun eindexamens – hun blikken drukten een en al onoverwinnelijkheid uit. Anderzijds oogden ze, nu ik wat beter keek, vermoeid. Die beroemde langste zomer van hun leven was bijna alweer voorbij, de oevers kwamen in zicht. Goed, ze moest dus geboren zijn in het jaar 2000. Ik had thuis blikvoer dat ouder was. Toen Lena vroeg waarom ik zo weinig zei, schrok ik op. ‘Excuses. Het gala gisteren,’ probeerde ik.

‘Ben je eigenlijk wel gelukkig?’ vroeg Lena. ‘Ik kan me zo voorstellen dat het geen makkelijke jaren voor je zijn geweest.’

Ze wist nog niet eens de helft. Voor het eerst die avond ervoer ik de jazz in het café als hinderlijk. Ik wilde blues, grommende stemmen en chromen harmonica’s. ‘Ik leef mijn leven,’ zei ik maar, ‘echt ongelukkig ben ik allang niet meer. Bovendien heb ik tegenwoordig HBO én Netflix, dus wie maakt me nog wat?’

‘Dat is het meest deprimerende wat ik in tijden heb gehoord. En ik geloof je niet. Laat de wapens eens zakken.’

Goed. Ik zette mijn drankje op tafel en declameerde dat ik mijn leven ging beteren. Ik schrok van mijn woorden, die ik vaker had uitgesproken, maar nog nooit had gemeend. Synchron met dit besluit tot zelfverbetering kwam het verrassende voornemen in me op om nooit meer te masturberen. Ja, de erotische catering waarmee ik mezelf (te vaak) bediende – haastige, plichtmatige orgasmen – behoorde vanaf nu tot het verleden. Alle moderne vervormingen van wat ooit liefde had geheten, ik zou ze een voor een afzweren, tot er eindelijk iets van een kern zou overblijven.

Na me aangehoord te hebben, kondigde Lena aan te gaan plassen en liep van me vandaan. Juist toen begon het meisje A. zich door de menigte te worstelen. Ze passeerde me, met dat geruite houthakkershemd dat half over haar billen viel – hier liep iemand die wist dat ze overal mee zou weggomen. Ik bad dat ze Lena niet zou tegenkomen. Alsof ze mijn gedachten had gehoord, draaide ze zich om naar haar tafeltje.

‘Nou,’ zei Adriaan fronsend. ‘Je bent wel erg weinig spraakzaam vandaag. Goed, ik zal concrete vragen stellen. Zei je nou dat ze familie van je was?’

Wat had ik er spijt van hem dat te hebben verteld. Niet omdat het onwaar was, maar omdat het bij nader inzien volstrekt onbelangrijk was. Ja, het meisje A. was mijn achter-achter-achternichtje. Dat wil zeggen, onze grootvaders van mijn vaders kant waren achterneven. Heel soms, als ik naar haar keek, kon ik me inbeelden iets in haar motoriek te herkennen, iets wat mij in verbinding stelde met vroeger. ‘Vals alarm,’ antwoordde ik Adriaan om ervan af te zijn. ‘Het is lang geleden dat ik familie had.’

De eerste keer dat ik van haar bestaan hoorde was evenwel op een familiebijeenkomst geweest, de enige in mijn leven. Plaats van handeling was haar ouderlijk huis, gelegen aan een lange laan met hoge, voorname eiken. Mijn ouders leefden nog, ze spraken met smaak over mijn eerste jaar op de filmacademie, over mijn talent – in hun mond had dat woord zo'n verheven klank. Om hier iets tegenover te stellen zeiden de ouders van het meisje A. dat hun dochter graag halfnaakt door de gangen rende, een opengeklapte kinderparaplu boven haar hoofd, terwijl ze obsceniteiten riep die ze de avond ervoor van een oppas had geleerd. En toen ze zich een uur later voor het eerst liet zien, ging ze op mijn voet staan. Nadat ik er iets van had gezegd, vertraagde ze haar pas en stak, heel eventjes maar, haar tong naar me uit. Op dat moment had ik kunnen weten dat zich een monstertje in haar schuilhield, verdwaald geraakt tussen de etages van haar ouders, opgevoed door au pairs en oppassen. Dat monstertje vocht zich nu, zo'n veertien jaar later, naar de oppervlakte, stelde ik me zo voor. Als ik goed mijn best deed, zou ik het wellicht ooit in al zijn glorie te zien krijgen.

In de beschonken cafémienigte botsten twee mensen tegen elkaar op, waardoor weer een ander achteruitdeinsde. Er ontstond een golfbeweging die haar meenam en tegen mij aan drukte. Om niet te vallen legde ze haar hand op mijn borst, haar vingers gespreid als bij een Walk of Fameafdruk. Het was onze eerste aanraking. Geschrokken keek ze op. Ze had me wel degelijk herkend. Ik ging iets op mijn tenen staan en trok mijn buik in. We keken elkaar strak aan, in een enkel moment zagen we onszelf door de ogen van een kind, een familielid, een vage bekende van lang geleden. Dat deden we net zo lang tot twee gedaanten over-

bleven: een meisje en een jongen, een vrouw en een man, gelijkwaardig, tegenover elkaar, haar hand op zijn borst.

Langzaam trok ze de hand weg. Ze keek naar haar vingers, alsof ze bang was dat ze besmet was geraakt, en liep van me vandaan. Toen ze weer zat, gebaarde ze dat ik welkom was aan haar tafel. Ik knikte, bleef kalm. Omdat het beter stond als ik me niet in mijn eentje bij hen voegde, zei ik tegen Lena, toen ze was teruggekeerd van de wc, dat ik iemand van vroeger was tegenkomen. 'Ze nodigde ons uit bij hen te komen zitten. Kan leuk zijn.' Ze keek op haar telefoon, begon te hoofdrekenen. Er waren andere plaatsen waar ze naartoe kon, de avond was nog niet gedoofd. 'Als het tegenvalt, gaan we gewoon weg,' drong ik aan. Ze ging akkoord. Het was nu echt begonnen.

Het meisje A. stelde me aan haar vrienden voor als haar 'redder in nood', en dus niet als een ver familielid, wat deed vermoeden dat ze dat feitje even nietszeggend vond als ik. Ergens rond één uur 's nachts liet Lena weten echt weg te willen. Ik zei liever nog even te blijven. Lena schudde haar hoofd en vertrok. Het zou maanden duren voordat ik haar weer sprak, inmiddels waren we andere mensen geworden, de hoop op vriendschap of neutraliteit voorgoed vervlogen.

De manier waarop het meisje A. naar haar zwijgzame, afwezig ogende vriendin keek verried achtung, misschien was het wel jaloezie. Van de ellende die deze vriendin, die schijnbaar werd aangeduid met De Blondine, me zou gaan bezorgen, bestond nog geen kiem. Maar nu loop ik op de zaken vooruit. Nog voor ik De Blondine iets had kunnen vragen, stond ze op. Ze blies me een handkus toe, schoot weg, en ik zou zweren dat het meisje A. haar een giftige blik toewierp.

Nu moest ik de jongen zien te neutraliseren. Gelukkig kostte het me geen enkele moeite me verachtelijk te gedragen. Door hem niet aan te kijken en steeds mijn rug naar hem toe te draaien, degradeerde ik hem tot het bètamanetje. Zijn onzekerheid groeide, ik voelde het, zijn onverschillige act werd steeds minder overtuigend. Uiteindelijk pakte hij hoofdschuddend zijn leren jack en verdween. Arme jongen. Daar kwam ik dan, de winnaar, de *last man standing*. Op dat moment herinnerde ik me een scenario waarin iemand zei dat als er een nieuwe religie uitgevonden zou worden, deze moest stoelen op de wederzijdse aantrekkingskracht van de seksen. Het goddelijke principe was verlangen. In den beginne was er lust.

Na een diepe zucht vroeg Adriaan waar ik toch allemaal aan dacht.

‘Aan verlangen als goddelijk principe,’ zei ik eerlijk.

Hij vroeg of ik nog alles slikte wat ik moest slikken. ‘Sorry, maar iemand moet het vragen.’

‘Toevallig is vandaag mijn laatste dag. Ik ben duf, volgens mij gaat mijn geheugen achteruit. Ik wil me tegenover haar niet hoeven schamen. Ik wil krachtig zijn, alles voelen. Ik ga de afgrond niet meer dempen met wattenbol-len. Ik stop ermee, het pillendoosje gaat een bureaula in, sleutel omdraaien en verstoppen, klaar. Of beter nog: alles de vuilnisbak in.’ Toen ik was uitgeraasd vroeg ik of hij zijn medicijnen nog slikte.

Zijn vinger ging van links naar rechts, alsof hij me wilde hypnotiseren. ‘Jij bent mijn dokter niet, goedzakje. Ze zijn weinig positief gestemd, maar ja, wat weten die mensen nou? Goed, over tot belangrijker zaken. Hoe oud is ze?’

Dit kon ik niet mooier maken dan het was. ‘Ze is achttien. Jezus, hoor mij nou.’

‘Ben je niet wat jong voor een midlifecrisis? Motor al gekocht?’ Toen hij zich realiseerde wat hij had gezegd, verontschuldigde hij zich tot driemaal toe.

Om aan te tonen dat ik niet zo makkelijk van mijn stuk te brengen was, schudde ik het hoofd. En nee, ik had ook geen last van een Nabokov-complex.

‘Goddank.’

‘En toch,’ zei ik voor me uit, ‘en toch kan ik niet meer terug.’

Hij wilde weten wat zij van het leeftijdsverschil vond.

‘Ze zegt: “Leeftijd is een momentopname.” Niet lachen, zij zegt dat soort dingen. Ik weet ook niet of ze nou diepzinnig is of gewoon raar.’

‘En wat zeggen jullie verder zoal tegen elkaar? Geloof me, het is allemaal van belang.’

‘Voor haar is er geen verschil tussen iets denken en iets zeggen, dat ten eerste. Ze doorspekt haar Nederlands met Engelse woorden, die ze vreemd genoeg uitspreekt met een oer-Hollands accent. Een Gooise r, maar een woordenschat die niet zou misstaan in de Bijlmer. Tegelijk vind ik het heerlijk, dat rare taaltje van haar. Het voedt de fantasie dat ik de enige ben die haar verstaat. Stel je voor.’

‘Stel je voor,’ herhaalde hij.

‘Ze neemt niets serieus, en zegt de grofste, meest obscene dingen. En erger nog, ze schaamt zich er geen moment voor als ze iets niet weet, ze is er zelfs trots op. Meer dan eens heeft ze gezegd dat ze nooit een IQ-test heeft ondergaan uit angst voor een te hoge uitslag. Maar dan kan ze ook ineens weer onzeker zijn. Als ze niet verwaand is, is ze onzeker. Als ze niet onzeker is, is ze verwaand.’

Hij vroeg wat mijn moeder van haar zou hebben gevonden. Hij kon zich een artikel herinneren dat zij had ge-

schreven, het moest begin jaren zeventig verschenen zijn...

‘Het is beter om je sommige dingen gewoon maar niet af te vragen,’ onderbrak ik hem.

Een voorzichtige stilte. Hij vroeg wat ze deed. Of ze studeerde.

‘Ze is net klaar met school. Volgens mij heeft ze nog geen idee wat ze wil gaan doen. Ik heb mezelf voorgeno- men me er niet te veel mee te bemoeien. Het is haar leven.’

Haar leven dat ik het mijne zou maken, dat wist ik die eerste nacht al, terwijl we over straat liepen, op zoek naar dat ene café dat nog open was. Rukwinden schudden de bomen uit, bladeren dwarrelden dronken door de lucht en het begon koude, harde druppels te regenen. Toen we iets hadden gevonden, stond ze erop dat ik Stoli Bolli bestelde. Ik vroeg wat dat was. Zij: ‘Stolichnaya met Bollinger-cham- pagne, echt zielig dat je dat niet weet.’ Ik vroeg de barman om goedkope wodka en cava.

Proost. *Here's looking at you, kid.*

We gingen in de vensterbank zitten, de verwarming gloeide tegen mijn onderrug. Ze trok haar natgeregende gypsen uit. Sokken ook nat, ook uit. Ik nam haar rechter- voet in mijn handen, masseerde haar hiel, de voet werd warmer. Op berouwvolle toon zei ze dat ze haar nagels niet had gelakt. ‘Maar,’ zei ze met een schuin glimlachje, ‘misschien ligt daar wel een taakje voor jou.’ En ze viste een potje nagellak uit haar jaszak.

Nadat ik de barman om servetjes had gevraagd, verzocht ik om haar voeten. Eerst de rechter. Ik scheurde de servet- jes en frommelde ze tot balletjes, stak ze tussen haar tenen, ging voorzichtig te werk, eerst de grote teen, het kwastje streek de stroperige lak uit. De teennagels waren klein, rondjes van geharde huid. Ik liet het kwastje er lang op rus-

ten, alsof ik haar tenen brandmerkte. Het voltrok zich, ik voelde het gebeuren. Mijn perspectief kantelde. Waar ik voorheen overtuigd was geweest van de voordelen van mijn afgeschermd bestaan, had ik nu het gevoel dat elke keuze die ik de laatste jaren had gemaakt was voortgekomen uit lafheid. Ik zorgde slecht voor mezelf, verspilde mijn dagen aan filmmarathons voor een publiek van één, mijn weinige afspraken zegde ik altijd op het laatste moment af. Zelfs mijn teleurstellingen waren klein en burgerlijk geworden; een kraan die niet doorliep, een uitverkochte diepvriesmaaltijd, een haperende internetverbinding. De meest logische reactie zou verontwaardiging zijn geweest: wie was zij om me zo te confronteren met de werkelijke staat van mijn leven? Maar het enige wat ik wilde was bij haar in de smaak vallen. Zonder iets te zeggen wisselde ze van been. Tot slot blies ik haar voeten droog. Ik blies tot ik hees was geworden. Ze vroeg me waarom ik me kleepte als een ouwe lul. Ik bekeek mijn armen en benen alsof ik ze naliep op tekenbeten. Ik zag een overhemd, een niet te chic jasje, een keurige broek, kortom: weinig verkeerd.

‘Wat is het verhaal?’ ging ze verder. ‘Je ziet er te jong uit om echt oud te zijn, maar je bent duidelijk te oud om nog voor jong door te gaan. Je ziet er beschaafd uit, maar hebt die jongen net weggepest. Je zit in de filmwereld, maar kleedt je als een postbode die begaan is met het milieu. Kom op, kijk naar jezelf. Een pastelkleurige pantalon, echt?’

Hoe wist ze eigenlijk van mijn levensloop? Deed er niet toe; ze sprak het woord filmwereld met gretigheid uit, misschien keek ze tegen me op. Het was alweer tien jaar geleden dat ik mijn Kalf had gewonnen, mijn enige prijs, en ik had hem niet eens in ontvangst genomen. Tien jaar. In de filmwereld – waarover ik honderden afschuwelijke verha-

len zou kunnen vertellen als ik daar niet boven stond – wordt zo'n lange afwezigheid onherroepelijk opgevat als een symptoom van persoonlijke problemen of een gebrek aan ambitie. In mijn geval was sprake van allebei. Daarbij gaf mijn reputatie natuurlijk geen blijk van al te grote geestelijke stabiliteit. Al was het slechts één dag geweest waarop ik werkelijk uit de pas had gelopen, een middag, een minuut, om precies te zijn enkele seconden. Maar voor de meesten volstonden die paar seconden om over me te kunnen oordelen. Hoewel ik niet verhongerde – de lucratieve reclames die ik ooit had geschoten zorgden voor een buffertje en er was de erfenis – was mijn naam al bijna tien jaar aan het zinken. Maar het meisje A. was niet zoals de meesten, zij zou me niet veroordelen. Ik vroeg wat ik volgens haar moest dragen.

'Jeans,' zei ze. Haar dijen stonden iets uit elkaar, ik durfde niet te kijken.

'Jeans,' herhaalde ik. 'Ik zal morgen jeans kopen.'

Ze pakte haar telefoon en maakte een foto van me. Daarna boog ze zich naar me toe en haalde mijn bril uit mijn binnenzak. 'Zo eentje heeft mijn vader ook.' Ze bekeek het ding als was het een artefact, zette de bril op mijn neus, glimlachte, nam hem weer van mijn neus, begon de glazen te poetsen, met trage, liefdevolle cirkels.

We stapten naar buiten, het was opgehouden met regenen, de ochtend was niet ver weg meer. Op een hoek die ik niet kende stelde ik voor onszelf nog een straat te gunnen om afscheid te nemen. Haar zoenen of niet? Kon zoiets, met een familielid?

Een ver, ver familielid!

We liepen zonder iets te zeggen, de straat slonk. Ik kon me de laatste keer dat ik me zo bewust was geweest van

elke seconde niet eens herinneren. Doordat de stoep ongelijk was, kwam haar hoofd plotseling boven het mijne uit; ik voelde me klein, kwetsbaar. Toen we op de hoek waren aanbeland, stelde ik voor om nog een straat te nemen, weer ging ze akkoord. Het gekrakeel van de vogels vatte ik op als aanmoediging, het glorende licht als een gunstig voorteken.

In het laatste kwartier dat nog tot de nacht gerekend kon worden pakte ik haar dan eindelijk vast. Ooit was ik ontmoagd. Ooit had ik ontmoagd. Het was allemaal onwerkelijk lang geleden. Inmiddels was ik verdwaald in een niemandsland waar iedereen alles al had gezien en gedaan. Ik zoende haar lippen, voorzichtig, alsof ik nergens op betrap wilde worden. Ze verpulverde mijn reserves. Haar tong was koud, haar warme benen sloten zich om mijn dij. Waar ik zoende als een beginneling, zoende zij alsof het haar laatste kans was.

Voorzichtig vroeg Adriaan of ze wel raad zou weten met iemand als ik.

‘Juist wel. Ze heeft tenminste geen last van zorgen en vage angsten,’ zei ik ter verdediging van mijn meisje A., ‘ze leeft vol overgave in het hier en nu, als een drenkeling. Ze doorziet de wereld en begrijpt waar het echt om gaat. Meer nog dan dat ik haar wil, zou ik haar willen zijn, denk ik soms.’ Ik zuchtte diep en aanstellerig. ‘Wat moet ik nou? Tegenwoordig zeg ik allerlei puberale dingen, en heb ik aan de lopende band gedachten waar ik te cynisch voor ben. Al mijn bescherming is verdwenen. Het is alsof ik schillen afwerp, elke dag een. Uiteindelijk, hoop ik soms, zal er helemaal niets van me overblijven.’ Misschien waren die jaren van doezelen, van halfslaap, van ervaring opdoen in het verkwisten van tijd en kansen, achteraf gezien

wel noodzakelijk geweest. Om ervoor te zorgen dat ik nu, op het beslissende moment, helder en slagvaardig kon zijn. Met haar werd me een mogelijkheid geboden die ik niet zou laten lopen.

Adriaan stelde zijn laatste vraag van onze koffiesessie: hoe ze heette.

‘Dat zeg ik niet. Laten we haar het meisje A. noemen.’

‘Dat doet me denken aan Lacan. *Objet a*: het onbereikbare object van verlangen.’

‘Niet opgewonden raken, het is toeval, meer niet. En het moet nog maar blijken hoe onbereikbaar ze is,’ zei ik strijdlustig.

Hij glimlachte geamuseerd. ‘Weet je wat, ik geef je toestemming om te stoppen met je medicijnen. Er zal een dag komen dat ik ook zal stoppen met de mijne, een dag waarop ik tegen de doktoren zeg: bekijk het allemaal, met jullie scans, behandelingen en prognoses.’ Hij zette zijn bril af, zijn oogkassen leken dieper dan normaal. ‘Maar in ruil voor mijn toestemming moet je me wel met zekerheid kunnen zeggen dat ze het waard is. Dat wat je voelt lust en verliefdheid ontstijgt. Kortom, dat je van haar houdt. Gun me die rol. Over twee weken spreken we elkaar opnieuw. Hier, aan deze tafel.’